

ВПРОВАДЖЕННЯ СУЧАСНИХ ОЗДОРОВЧИХ ТЕХНОЛОГІЙ ДО ПРОЦЕСУ ФАХОВОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ВЧИТЕЛІВ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ

Котова О. В., к.пед.н., доцент

Суханова Г. П., ст. викладач

Мелітопольський державний педагогічний університет імені

Б. Хмельницького

Анотація. У статті розглядаються особливості сучасної підготовки майбутнього фахівця з фізичного виховання, яка відбувається відповідно до професійно-педагогічної діяльності вчителя фізичної культури та впровадження сучасних оздоровчих технологій в навчальний процес.

Ключові слова: фахова підготовка, музично-ритмічне виховання, сучасна фізкультурно-оздоровча та спортивно-масова робота, оздоровчі технології у фізичному вихованні.

Вступ. Професійна діяльність вчителя фізичної культури зумовлена специфікою фізичного виховання в загальноосвітніх школах та вимагає від майбутнього вчителя фізичної культури поряд з набуттям знань та вмінь у процесі сучасної фахової підготовки мати добре розвинені фізичні здібності на рівні фізичних якостей. Саме поєднання фахових знань, умінь з фізичними здібностями надає можливість вчителю фізичного виховання вносити творчі напрацювання в уроки фізичної культури та позакласні фізкультурно-оздоровчі й спортивно-масові заходи. Аналізуючи літературу з питань підготовки вчителів фізичної культури до професійної діяльності (В. Андросюк [2], В. Бабич [3], М. Данілко [5], О. Куц [7], П. Красавцев [8]), ми визначили, що підготовка вчителів фізичної культури розуміється як процес, який відображає науково й методично обґрунтовані заходи вищих навчальних закладів,

спрямовані на формування фахівця, здатного на високому рівні організувати процес фізичного виховання різних верств населення відповідно до загальних тенденцій нашого суспільства у формуванні фізичного, психічного та соціального здоров'я населення України.

Вагомих результатів підготовки майбутніх учителів фізичної культури можна досягти лише за умов законодавчого, програмного та нормативного забезпечення, що виражається в конкретних документах і матеріалах, розроблених державними органами управління у сфері фізичної культури й спорту. Аналіз літературних джерел з проблеми підготовки вчителів фізичного виховання до професійної діяльності показав, що основну роль відіграє засвоєння системи фахових умінь та навичок, яка б дозволяла глибоко осмислювати завдання фізичного виховання, послідовно вирішувати складні навчально-виховні ситуації, що виникають на уроці фізичної культури, прогнозувати й моделювати фізкультурно-оздоровчу та спортивно-масову роботу [1, 3, 6, 8].

Здійснений нами аналіз наукової літератури дозволив виділити різні аспекти проблеми професійної підготовки майбутніх учителів фізичної культури, а саме: аспект соціальний, психологічний та педагогічний.

Підготовка вчителів фізичної культури до професійної діяльності не є спонтанною, її необхідно всіляко підтримувати й розвивати. Для цього треба створювати соціальні умови, які б дозволяли майбутнім учителям фізичного виховання отримувати належну професійну освіту, підвищувати свій загальнокультурний і фаховий рівень, брати участь у пошуковій, дослідно-експериментальній роботі, вивчати передовий та інноваційний педагогічний досвід. Важливою ланкою підготовки вчителя до професійної діяльності є педагогічна практика, тому що здібності майбутнього фахівця формуються, розвиваються, реалізуються тільки в процесі практичної діяльності. В процесі підготовки майбутніх вчителів з фізичної культури необхідно враховувати основні завдання та спрямовувати на їхнє успішне виконання.

Зв'язок дослідження з науковими та практичними завданнями.

Дослідження проводилося згідно Тематичного плану науково-дослідної роботи Харківської державної академії фізичної культури на 2016-2020 рр. за темою «Вдосконалення процесу фізичного виховання в навчальних закладах різного профілю» (№ державної реєстрації 0115U006754).

Мета дослідження: обґрунтувати доцільність впровадження сучасних оздоровчих технологій в процес фахової підготовки майбутніх вчителів фізичної культури.

Матеріал і методи дослідження. У курсі теорії та методики фізичного виховання передбачено розділ «Сучасні фізкультурно-оздоровчі технології у фізичному вихованні» (В. Андросюк, Т. Михайлова) [2, 9], який надає студентам знання різних фітнес-технологій, заснованих на видах рухової активності аеробної спрямованості, оздоровчих видах гімнастики, на видах рухової активності силової спрямованості; подано характеристику аква-фітнесу та комп'ютерних фітнес-технологій. Особливості професійної діяльності фахівців з оздоровчого фітнесу мають дуже вузький інформаційний характер, а це не дає можливості репрезентувати в повному обсязі підготовку майбутніх учителів фізичної культури до викладання оздоровчих технологій з різних видів аеробіки в школі, які мають профорієнтаційну спрямованість [2, 9].

Формування спеціальних знань, рухових умінь і навичок з опанування гімнастичними технологіями передбачено при вивченні предметів гімнастичного циклу: «Музично-ритмічне виховання», «Гімнастика з методикою викладання», «Аеробіка з методикою викладання», «Методика викладання музично-ритмічних занять у школі». Аналіз програм цих дисциплін наводить на думку, що ці програми розроблені дуже давно, а саме: «Музично-ритмічне виховання». Щодо програм «Аеробіка з методикою викладання», «Методика викладання музично-ритмічних занять у школі», то ці програми готуються в кожному вищому навчальному закладі та затверджуються на відповідних кафедрах. Разом з тим, у всіх проаналізованих програмах

відзначаємо такі структурні компоненти, а саме: спеціальні знання, система рухових умінь і навичок, самостійна робота та навчальна практика. Зауважимо, що змістовна сутність існуючих програм не передбачає вивчення саме теорії та методики оздоровчих технологій.

Результати дослідження та їх обговорення. Аналіз результатів досліджень, проведених на заняттях з музично-ритмічного виховання показав, що ця дисципліна викладається за планом у всіх інших навчальних закладах та проводиться тільки на другому курсі й надає можливість сформувати у студентів базові знання та рухові вміння й навички з розвитку відчуття ритму, вміння використовувати на уроках фізичної культури музичний супровід, а також виконувати на руховому рівні хореографічні, танцювальні вправи, вправи ритмічної гімнастики, але такий стиль проведення занять зовсім позбавлений профорієнтаційної спрямованості на заняття в школі.

Педагогічне спостереження на заняттях з дисципліни «Аеробіка з методикою викладання» на базі Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького показало, що цей курс спрямований на вдосконалення рухової підготовки студентів, а саме: засвоєння різних комплексів та різних комбінацій аеробної спрямованості під музичний супровід, але в цьому курсі, як і на вищезазначеному курсі, зовсім відсутня методика підготовки студентів до оздоровчих технологій.

В процесі дослідження нас цікавило виявлення студентами провідних якостей учителя фізичної культури, а також рівень самооцінки розвитку власних рухових умінь і професійних здібностей для роботи в загальноосвітній школі в руслі тенденцій сучасного навчання.

Кількісний аналіз результатів опитування показав, що більшість студентів найбільш важливими для педагога якостями вважають такі: справедливість, відповідальність, вимогливість до себе й вихованців (95%), любов і повага до дітей (91%), перцептивні характеристики (уміння сприймати учня й розуміти його), працездатність і рухові здібності (87%). Важливе місце

також займають такі риси, як культура поведінки й зовнішній вигляд, особистісні якості (82%), комунікативність (76%), толерантність (73%), педагогічна спостережливість і уважність (70%), культура мовлення, педагогічний такт (57%). Ці показники свідчать про те, що студенти володіють лише окремими елементами професійної підготовки, що вказує на необхідність їх подальшого розвитку.

Результати дослідження та аналіз стану підготовки майбутніх вчителів до оздоровчих технологій, проводився на прикладі викладання дисципліни «Аеробіка з методикою викладання». Студенти розробляли комплекс вправ танцювальної аеробіки на підставі опанування приставними кроками, перемінними, різними стрибками та підскоками, які вивчали протягом чотирьох років навчання в курсі «Музично-ритмічне виховання» й «Гімнастика з методикою викладання» під ритмічну музику. У комплексі передбачалося вісім вправ для учнів старших класів. Зазначимо, що танцювальна аеробіка дуже приваблює своєю емоційністю, має великі можливості в аспекті взаємодії художньо-естетичного й гімнастичного напрямку, тому в студентів перевірявся рівень оволодіння технікою вправ аеробіки; знань основ техніки цих вправ та вмінь реалізовувати танцювальну аеробіку як систему оздоровчих технологій.

Висновки і перспективи подальших досліджень. На нашу думку, аеробіка – це образ життя, який дозволяє зберегти здоров'я, урівноважити свій емоційний стан, удосконалити фізичну форму. У свою чергу, аеробіка приваблює своєю доступністю, емоційністю й можливістю змінити зміст уроків залежно від фізичного стану, підготовленості учнів. Це допомагає підвищити насиченість занять, виховувати почуття ритму, силу, гнучкість, координацію рухів. Уміння реалізовувати різновиди аеробіки, дає можливість майбутньому вчителю дотримуватися визначеної стратегії навчання й ускладнення танцювальних вправ відповідно до рухового досвіду.

Освіта в нашій країні має масовий характер і спрямована на навчання великої кількості студентів. Ефективність навчання, зазвичай, набагато вище в

невеликих групах студентів, тобто якість навчання знижується з підвищенням кількості учнів. Завдання ж вищої школи полягає не в кількісному показнику підготовки фахівців, а в підготовці фахівців високого професійного рівня.

Ми пропонуємо такий шлях розв'язання цієї проблеми, а саме: раціональне сполучення традиційної методики навчання з використанням оздоровчих навчальних технологій, що зможе забезпечити здобуття знань високого рівня великому контингенту студентів.

Список використаної літератури

1. Абдуллина О. А., Загрязкина О. М. Педагогическая практика студентов: учеб пособие для студентов пед. ин-тов, 2-е изд., перераб. и доп. – М.: Просвещение, 1999. 175 с.

2. Андросюк В. Н. Физическая подготовка студентов в условиях гибких педагогических технологий обучения: дис. канд. пед. наук: 13.00.04 / Андросюк Виталий Николаевич. Тернополь, 1997. 147 с.

3. Бабич В. І. Підготовка майбутніх учителів фізичного виховання до формування культури здоров'я школярів: дис. канд. пед. наук: 13.00.04 / Бабич В'ячеслав Іванович. Луганськ, 2006. 321 с.

4. Виленский М. Я., Сафин Р. С. Основы профессиональной направленности физического воспитания студентов педагогических институтов: учеб.-метод. пособие. – М.: Высшая школа, 1980. 104 с.

5. Данилко М. Т. Формування готовності до професійної діяльності майбутніх учителів фізичної культури: дис. канд. наук з фіз. виховання і спорту: 24.00.02 / Данилко Микола Тихонович. Луцьк, 2000. 170 с.

6. Железняк Ю. Д. Подготовка специалистов по физической культуре и спорту в системе педагогического образования. Теория и практика физ. культуры. 2002. №5. С. 47–51.

7. Куц О. С., Леонова В. А., Галайдюк М. А. Модель спеціаліста по спеціальності 7010201 і професійно-педагогічна діяльність. Концепція

підготовки спеціалістів фізичної культури в Україні: матеріали II Всеукр. конф. Київ–Луцьк: Вежа, 1996. С. 68–72.

8. Красавцев П. В. Модель будущей деятельности как основа профессионально-педагогической подготовки студентов институтов физической культуры. Теория и практика физ. культуры. 1980. №8. С. 43–45.

9. Михайлова Т. А. Профессиональная подготовка будущего учителя физической культуры в процессе педагогической практики: дис. канд. пед. наук: 13.00.08 / Михайлова Татьяна Александровна. Челябинск, 2004. 167 с.